

לקוטים ביבליוגרפיים

מאת

אברהם יערי

מט. הדפוס העברי בפאריז *

מוקדש לש"י עגנון

נכדו של ר' מרדכי מאירוש אב"ד פאריז

על הדפוס העברי בפאריז (Poryek) בגליל לוצק, צפונית-מערבית לעיר סוקאל, מאחזות הגרף שטשענסני טשאצקי (ומשנת תקנ"ד ואילך: טאדאש טשאצקי) כבר כתב פריעדבערג¹. מעיניו נעלמו ספרים רבים מדפוס העיר ההיא, ומקצתם רשמתי בבקרתי לספרו². שני ספרים נוספים מדפוס פאריז רשם יצחק ריבקינד³. עתה לאחר שבאו לידי עוד ספרים מעטים שנדפסו שם, שבתי ראיתי שאין להסתפק בהרשמה קצרה של מלואים, כי גם מה שרשם פריעדבערג לא ראה בעיניו, ולא זה בלבד שחלו בדבריו טעויות רבות, אלא שגם התמונה הכללית שתיאר אינה הולמת את המציאות. אנסה איפוא לתאר כאן על יסוד הספרים עצמם את תולדות הדפוס העברי בפאריז, ולרשום בפרוטרוט את הספרים שנדפסו בה.

את תולדות הדפוס העברי בפאריז, שהיה קיים במשך שלשים וארבע שנים, שנות תקמ"ו—תקע"ט (1786—1819), יש לחלק לארבע תקופות עיקריות:

(א) תקופת שלשת השותפים, תקמ"ו—תקמ"ח (1786—1788).

(ב) תקופת ששת השותפים, תק"ן—תקנ"ד (1790—1794).

(ג) תקופת חנינא בן פתחיה יהודה או בנו שלמה, תקנ"ט—תק"ע (1799—1810).

בתקופה שלישית זו פעלו גם:

(1) ר' מרדכי מאירוש ב"ר הלל אב"ד פאריז, תקס"ה (1805).

(2) אליעזר ליפמן בן שלמה, תקס"ו (1806).

(3) יעקב בן עזריאל, חתן חנינא בן פתחיה, תקס"ט (1809).

(ד) תקופת יורשי חנינא בן פתחיה, תקע"ה—תקע"ט (1815—1819).

החשוב שביורשים היה שלמה בן חנינא, שהדפיס בכל השנים הנ"ל; אליו הצטרפו להדפסת ספר אחד אמו ביילא ואחיו מנחם מנדל לייב (תקע"ז); גיסו, שמואל בורשטין בן צבי הירש, שהדפיס בשנות תקע"ה—תקע"ו.

* מאמרי זה הוא המשך לסקירותי על הדפוס העברי בערים הקטנות שבפולין-רוסיה: לאשצוב (קרית-ספר שנה י"ב, עמ' 238—247); ברסלב (שם, שנה י"ג, עמ' 528—532); מינקאוויץ (שם, שנה י"ט, עמ' 267—276); זסלב (שם, עמ' 277—279); באהסלב (שם, שנה כ', עמ' 45—48).

(1) ת. ז. פריעדבערג, תולדות הדפוס העברי בפולין, אנטוורפן תרצ"ב, עמ' 71—72.

(2) קרית ספר, שנה ט', עמ' 432—439. (ועל פאריז, שם עמ' 438).

(3) קרית ספר, שנה י"א, עמ' 395.

התקופה הראשונה.

הדפוס הראשון בפאריצק נוסד, ברשיון המלך, בשנת תקמ"ו (1786) ע"י שלשה שותפים חסידים אלה: שלמה בן אברהם מלויצק, אלימלך בן יעקב מלויצק, ואברהם בן יצחק אייזיק מקארעץ. חתנו של השותף הראשון. בית-דפוסם היה קיים עד שנת תקמ"ח (1788). ובמשך שלש שנים אלו הדפיסו חמשה ספרים⁴. עוד בשנה הראשונה לפעולתם, שנת תקמ"ו, הספיקו להדפיס שלשה ספרים, שמהם נסתיים הראשון בחודש טבת⁵, השני ביום י"ז אדר, והשלישי ביום י"ז בתמוז.

כמגיה עבד אצלם "המדקדק בחסידות" ר' אברהם שמשון ב"ר נתן נטע מחאליוב. ובמלאכה הטכנית עסקו שמונה פועלים, מהם חמשה מסדרי-אותיות ושלשה פועלים במכבש. (עיין להלן ברשימת הפועלים מס' 6, 8, 9, 10, 13, 17, 21, 25). את הפועלים הביאו מהערים: אלעקסניץ, דוקלא, לבוב, מילטן, סקאהל, קארעץ.

התקופה השנייה.

בסוף שנת תקמ"ח או בשנת תקמ"ט (1789) מת השותף השני משלשת השותפים הנ"ל, אלימלך בן יעקב מלויצק, והחבילה נתפרדה. שאר שני השותפים, שלמה בן אברהם מלויצק וחתנו אברהם בן יצחק אייזיק מקארעץ, עזבו את פאריצק⁶. אולם הדפוס גופו נשאר בפאריצק ועבר לידי האשה חיה, אלמנת אלימלך, ועמה נשתתפו עוד חמשה שותפים, שרק שנים מהם נזכרים בשמותיהם, והם: חנוך העניך הלוי חתן ר' ישראל הלוי אב"ד לאשטשוב, ומרדכי בן פנחס יחיאל מפאריצק.

בדפוס ששת השותפים נדפסו בשנת תק"ץ (1790) ארבעה ספרים⁷, מהם שלשה בעברית-טייטש. בבחירת הספרים הללו ניכרת השפעתה של האשה חיה, ומאחר שהלקוחות יחסית-מיעיני אלה הן נשים, הדגישו את חלקה של האשה בבית-הדפוס. וכתבו בשערי הספרים: "בדפוס הש"יך לששת המשותפים ואחת מהם האשה החשובה הגבירה מרת חיה אלמנת ר' אלימלך". יש לשער שבבית-דפוס זה נדפס גם "סדר סליחות" עם פירוש בלשון אשכנז. שנדפס שם בשנת תקנ"ד (1794) בלי הזכרת שמם של המדפיסים. ואולי גם ספר "שערי ציון" שנדפס שם באותה שנה, ושלא ראיתיו בעיני⁸.

בבית-דפוס זה עבדו חמשה פועלים, מהם שלשה מסדרי-אותיות ושני פועלים-במכבש. שנים מהם כבר עבדו בדפוס הקודם, והם שבאו מדוקלא ומלבוב, ושלשה מהם חדשים, אחד מפאריצק גופא, אחד מזאלקווא ואחד מקריטנאפלא. (עיין להלן ברשימת הפועלים מס' 2, 4, 11, 21, 25).

התקופה השלישית.

בנוגע לראשית התקופה השלישית קשה לי לומר דבר ברור, כי לצערי לא ראיתי בעיני את חמשת הספרים שנדפסו בשנות תקנ"ד-תקס"ד והנזכרים ע"י פריעדבערג שם. לדבריו נדפסו הספרים הללו בדפוס חנינא בן פתחיה יהודה, והתחילה איפוא פעולתו בשנת תקנ"ט (1799). ודאי הוא שהיה קשר לדפוס זה לר' מרדכי מארדוש ב"ר הלל אב"ד פאריצק, מחבר

4) עיין להלן ברשימה מס' 1-5.

5) על ספר זה עוד לא נזכרו שמות השותפים. (עיין להלן ברשימה מס' 1).

6) האחרון יסד אחר-כך בתי-דפוס בעיר מולדתו קארעץ ובאוסטריה.

7) עיין להלן ברשימה מס' 6-9.

8) עיין להלן ברשימה מס' 10-11.

הפירוש על המהר"ם שיף, מחותנו של חנינא. שמו של ר' מרדכי מארדוש נזכר כמדפיס בספר אחד שנדפס שם בשנת תקס"ה (1805) ⁹.

בית-דפוסו של חנינא בן פתחיה התנהל ע"י בנו שלמה עוד בחיי האב, ושמו של שלמה בן חנינא נזכר כמדפיס בספרים שנדפסו בשנות תקס"ח—תק"ע (1808—1810), ובספר חדושי הלכות מהר"ם שיף עם פירוש ר' מרדכי מארדוש, שנדפס שם בשנת תק"ע, נזכר בשער החלק הראשון שמו של הבן, ובשער החלק השני שמו של האב, והספר ודאי שנדפס בבית האב, כפי שנאמר בפירוש בהקדמת ר' מרדכי מארדוש ¹⁰. באחד הספרים שנדפס באותו דפוס בשנת תקס"ט (1809) נזכר בשער שמו של חתן המדפיס חנינא, יעקב בן עזריאל ¹¹. וקרוב לודאי שגם בחיי חנינא הדפיסו בנו וחתנו בבית-דפוסו ספרים על חשבונם.

בספר אחד שנדפס בפאריז בשנת תקס"ו (1806) נזכר בשער כמדפיס שמו של אליעזר ליפמן בן שלמה ¹². וקשה לדעת אם יש קשר בינו ובין משפחת המדפיס חנינא. בשער הספר הזה אנו מוצאים בפעם הראשונה ציור עציץ שממנו יוצא עץ ועליו צפור. ציור זה נמצא אחר-כך בכמה ספרים שנדפסו בדפוס יורשי חנינא.

התקופה הרביעית.

בין שנת תק"ע (1810) לשנת תקע"ה (1815) נפטר המדפיס חנינא בן פתחיה יהודה, ובשנות תקע"א—תקע"ד (1811—1814) לא נדפס בפאריז שום ספר. ההפסקה נגרמה במדת-מה ע"י מות המדפיס, אבל בודאי גם ע"י מלחמות נפוליון ברוסיה, שהפריעה למלאכת הדפוס העברי ברוב ערי רוסיה-פולין.

הדפוס עבר לידי יורשיו, והם חילקוהו ביניהם או שהחזיקו בו במשותף אבל כל אחד מהם הדפיס ספרים מיוחדים על חשבונם. היורש העיקרי היה שלמה בן חנינא, ששמו נזכר כמדפיס בשערי רוב הספרים שנדפסו בשנות תקע"ה—תקע"ט (1815—1819) ¹³. ספר אחד נדפס על ידו בשותפות עם אמו ביילא ואחיו הצעיר הבחור מנחם מענדיל לייב ¹⁴.

בספרים אחרים ¹⁵ נזכר המנוח חנינא, שמאל בורשטין ב"ר צבי הירש ¹⁶. תקופת המדפיס חנינא ויורשיו היתה התקופה הפוריה ביותר בקורות הדפוס העברי בפאריז, ובתקופה זו עבדו בבית-הדפוס לפחות 15 פועלים, שרק שנים מהם נשארו מהתקופות הקודמות, והשאר היו חדשים: רבים מהם מפאריז, גופא, והשאר באו מהערים אוסטריה, בריסק, דובנא, דוקלא, טאמשוב, טארנאפאל, לבוב, לובאטשוב. מהם מגיהים, יוצקי-אותיות, מסדרי-אותיות ופועלים-במכש. (עיין להלן ברשימת הפועלים מס' 3, 5, 7, 12, 14—16, 18—25).

ואלה שמות הפועלים שעבדו בדפוס העברי בפאריז מראשיתו בשנת תקמ"ו (1786)

ועד סופו בשנת תקע"ט (1819):

- 1 אברהם שמשון בן נתן נטע מחאלוב, מגיה, תקמ"ו.
- 2 אהרן מרדכי בן אליהו מנחם מזאלקווא, מסדרי-אותיות, תק"ן.
- 3 אשר יעקב בן זאב וואלף מפאריז, פועל במכש-הדפוס, תקע"ו.
- 4 דוב בער בן אריה חיים מפאריז, מסדרי-אותיות, תק"ן.

(9) עיין להלן ברשימה מס' 17. ר' מרדכי מארדוש נפטר ביום ט"ו כסלו תקע"ח. (עיין מס' 34).

(10) עיין להלן ברשימה מס' 23.

(11) עיין להלן ברשימה מס' 21.

(12) עיין להלן ברשימה מס' 18.

(13) עיין להלן ברשימה מס' 28—32, 35—36, 39—41. בשלושת הספרים האחרונים לא נתפרשה שנת-

הדפוס, אבל בודאי שנדפסו אחרי מות חנינא, שנזכר בברכת-המתים.

(14) עיין להלן ברשימה מס' 33.

(15) עיין להלן ברשימה מס' 26—27.

- 5 חיים נחום בן יהודה ליבוש מטאמשוב, מגיה, תקס"ח.
 - 6 יחיאל בן משה מרדכי מאלעקסניץ, פועל, תקמ"ו.
 - 7 יצחק בן יהושע העשיל מפאריצק, "המציק והמחוקק והמסדר אותיות", תקס"ו-תקע"ז.
 - 8 יצחק בן המדפיס מקארעץ ישכר בער סג"ל, מסדר-אותיות, תקמ"ו.
 - 9 ישכר בער בן יהודה ליב מאלעקסניץ, מסדר אותיות, תקמ"ו.
 - 10 מאטיל בן זאב וואלף, מסדר-אותיות, תקמ"ח.
 - 11 מאיר בן אברהם מקריטנאפאל, פרעסין ציהר, תק"ן.
 - 12 מאיר בן אברהם שמשון, מגיה, תקע"ז-תקע"ח. (כנראה בנו של הנזכר לעיל בסימן 1).
 - 13 מאיר בן יעקב ממליטון (מילטן), פועל במכבש, תקמ"ו.
 - 14 מרדכי בן צבי הירש מטארנאפאל, פועל במכבש, תקע"ז-תקע"ח.
 - 15 מרדכי שמואל בן יצחק אייזיק מלבוז (מלובטשוב), מסדר-אותיות, תקס"ו-תקע"ח.
 - 16 הבחור מתתיה בן אהרן מבריסק, העוסק במכבש-הדפוס, תקע"ז.
 - 17 נחמן בן יצחק אייזיק מסקאהל, מסדר-אותיות, תקמ"ו.
 - 18 נחמן צבי בן ישעיה מדובנא, מגיה, תקע"ח.
 - 19 עזריאל זעליג בן משה מפאריצק, פועל במכבש, תקס"ה.
 - 20 צבי הירש בן אליעזר מפאריצק, פועל במכבש, תקע"ז.
 - 21 צבי הירש בן יצחק כ"ץ מדוקלא, העוסק במכבש-הדפוס, תקמ"ו-תקס"ה.
 - 22 הבחור צבי הירש בן משה מפאריצק, העוסק במכבש-הדפוס, תקע"ז.
 - 23 צבי הירש ב"ר משה כ"ץ קדוש מאוסטרהא, פועל במכבש, תקע"ז.
 - 24 שמואל בן משולם פאריצק, מסדר-אותיות, תקע"ז.
 - 25 הבחור שמשון בן יצחק מליצין, מסדר-אותיות, תקמ"ח-תקע"ז.
- ועתה ארשום כאן בפרוטרוט את רשימת הספרים שנדפסו בפאריצק, לפי סדר הזמנים. רובם ראיתי בעיני בגנזי בית-הספרים הלאומי והאוניברסיטאי בירושלים, והשאר רשמתי לפי מקורות שונים שציננתים בפירוש, ועתים הרשיתי לעצמי להביע ספק בעצם מציאותם.

רשימת הספרים שנדפסו בפאריצק

תקמ"ו

- 1 אמרי שפר שחיבר... הדרשן... בעל המחבר ספר כלילות יופי על הרבב"ח וסבי' דבי' אתונא... [אליעזר בן זאב] ועתה הוסיף שנית ידו להיות חובר חיבור נאה על ספר תהלים... בדברי מוסר... ולא הדפיס כעת ב"א לדוגמא על ד' מזמורים הראשונים... נדפס פה ק"ק פאריצק... [תקמ"ו]. [בדפוס שלמה ב"ר אברהם מלויצק, אלימלך בן יעקב מלויצק, ואברהם בן יצחק אייזיק מקארעץ]. 56 דף. 8°. 11:18 ס"מ. (אותיות רש"י).
- בראש הספר נדפסו הסכמות אלו: הסכמת ר' אליעזר ב"ר צבי הירש, אב"ד הורדנא והגלילות, מיום ו' מרחשון תקמ"ו; הסכמת ר' צבי הירש ב"ר שלמה זלמן, אב"ד לאקטש, מיום י"א למב"י תקמ"ו; הסכמת ר' מרדכי ב"ר יצחק סג"ל, אב"ד טיקטין והגליל, מיום י"א תשרי תקמ"ו.
- הקולפון: "ושלם ביום א' לסדר ולפרט הנותן אמרי שפר לפ"ק. [פרשת ויחי, טבת תקמ"ו] ע"י המסדר אותיות... יצחק במהור"ר ישכר בער סג"ל בע"מ מק"ק קארעץ. ע"ע עוסק בק"ק פאריצק הסמוך לק"ק סקאהל, על ידי הפועל העוסק במכבש הדפוס... מאיר במהור"ר יעקב... מק"ק מליטון ע"ע עוסק בק"ק פאריצק."
- 2 ספר מים יחזקאל ובו דרושים... על סדר הפרשיות... וגם פירוש על הגדה של פסח

עם זמירותיו... חברו... מוהר"ר יחזקאל זצוק"ל שהי' אב"ד ור"מ ומ"ץ בכמה קהלות ומיותר בשלשה קהלות ק"ק אלטונא המברג[ן] וואנזיבעק... הובא לבית הדפוס ע"י נכדו... מוהר"ר דוב בעריש נרו בה"ה... יואל זצלה"ה שהי' אב"ד וק"ק בק"ק שינאווי אשר טרח ויגע והזיל זהב מכיסו לעשות נחת רוח לכבוד זקנו... נדפס פה ק"ק פאריצק תחת ממשלת אדונינו... שטענסי טשאצקי... בדפוס הנעשה ברשיון אדונינו המלך... השייך להמשותפים ה"ה האחד... שלמה נרו בהנגיד המנוח מו' אברהם מלויצק יצ"ו והשני... אלימלך בהמנוח מו' יעקב מלויצק יצ"ו והשלישי הכי נכבד... אברהם בהנגיד... יצחק נרו מקארעץ ולע"ע קבע דירתו בק"ק פאריצק. והוא חתנו של החסיד מו' שלמה הנ"ל, לפרט והי' לכם יחזקאל לאות לפ"ק [תקמ"ו]. [3], 21, 50 דף. 2° 19:34 ס"מ. (אותיות רש"י).

שלשת הדפים שבראש כוללים: שער; הסכמת ר' שלמה דוב ב"ר צבי הירש אב"ד גלוגא, מיום ד' ניסן תקמ"ו; הסכמת ר' מרדכי זאב אב"ד לבוב, מיום א' דחנוכה תקמ"ו; הסכמת ר' זאב וואלף אב"ד רובשוב, מיום ד' כסלו תקמ"ו; הסכמת ר' צבי הירש ב"ר שמשון מייזלש אב"ד זאלקווא, מיום י"ז טבת תקמ"ו; הסכמת ר' ישראל אב"ד סקאהל, מיום ו' כסלו תקמ"ו; הסכמת ר' יצחק אייזיק ב"ר ישראל חריף היילפרין אב"ד טארטקוב; הסכמת ר' צבי הירש ב"ר זלמן אב"ד לאקטש; שמות רבנים אחרים שהסכימו; הקדמת נכד המחבר המביא לדפוס (ועל הטוב תזכר האשה... יענטא מענצי אשת... דוב בעריש נכד המחבר הנ"ל בהיותה עומדת לימין צדקו ועשתה כל השתדלות... להמציא מעות לבעלה... לצורך הוצאת הדפוס...); התנצלות המגיה ר' אברהם שמשון ב"ר נתן נטע מק"ק חאליוב "היום יום ד' נגמר הספר הקדוש בכי טו אצילות השון אצילות השון אתה תקום תרחם ציון לפ"ק".

הקולופון: "על ידי הפועל... המסדר האותיות נאם ישכר בער במוהר"ר יהודא ליב יצ"ו מק"ק אלעקסניץ הסמוך לק"ק בראד ולעת עתה עוסק בק"ק פאריצק, ועל ידי הפועל... המסדר האותיות נאום נחמן במו' יצחק אייזק זצ"ל מק"ק סקאהל וע"ת עוסק בק"ק פאריצק, על ידי הפועל... נאום יחיאל מיכל במו' משה מרדכי זצ"ל מק"ק אלעקסניץ... ולע"ע בק"ק פאריצק, ועל ידי הפועל... הפרעטין ציהר צבי הירש במו' יצחק ז"ל כ"ץ מק"ק דוקלא ולע"ע בק"ק פאריצק".

3 ספר הקנה על המצות ושם המחבר כבר נודע... והוא זה בעל ספר הפליאה... והמה בכתב"ם ולא נדפס רק מעט קט מן ההקדמה כוונת פסוק שמע ישראל ונקרא ספר קנה חכמה קנה בינה... לזאת קמנו ונתעודד... והדפסנו כל הספר בדיו שחור ובנייר יפה ובהגהה מדויקת... נדפס בדפוס חדש אשר הוקם פה פאריצק תחת ממשלת אדונינו... שטענסי טשאצקי... בדפוס הנעשה ברשיון אדונינו המלך... השייך להמשותפים ה"ה האחד... שלמה... בהנגיד המנוח מו' אברהם מלויצק... והשני... אלימלך בהמנוח מו' יעקב מלויצק... והשלישי הכי נכבד... אברהם בהנגיד... יצחק אייזק נרו מקארעץ ולע"ע קבע דירתו בק"ק פאריצק והוא חתנו של... שלמה הנ"ל. בשנת חכם לב יקח מצות לפ"ק [תקמ"ו]. [1], 130 דף. 4° 17:20 ס"מ. (אותיות רש"י).

הדף שברש הספר כולל: שער; הסכמת ר' יצחק אייזיק הכהן, אב"ד קארעץ ור"מ בקלויז אוסטרהא, מיום א' מרחשון תקמ"ו; הסכמת ר' אשר צבי ב"ר דוד מ"מ דק"ק אוסטרהא ואב"ד ברעזוב, מיום כ"ב אלול תקמ"ה; הודעת המגיה אברהם שמשון מחאליוב.

הקולופון: "נשלם הספר ביום שהוכפל בו כי טוב ב' דר"ח תמוז יום ג' ויקח קרח בן יצהר לפ"ק [תקמ"ו] על ידי המסדר אותיות... יצחק ב... ישכר בער סג"ל בע"מ מק"ק קארעץ ולע"ע עוסק בדפוס חדש בק"ק פאריצק, ועל ידי המסדר אותיות... נחמן בהמנוח... יצחק אייזק מק"ק סקאהל לע"ע עוסק בק"ק פאריצק, על ידי הפועל העוסק במכבש הדפוס... צבי הירש ב... יצחק כ"ץ מק"ק דוקלא ולע"ע עוסק בק"ק פאריצק הסמוך לק"ק סקאהל, ועל ידי הפועל... הפרעטין ציהר ה' מאיר במו' יעקב כ"ץ מק"ק מילטן ולע"ע עוסק בק"ק פאריצק".

תקמ"ז

4 מחברת חיי הנפש ונצחיותה... מספרי בית מדות... וחיפיתיו... תורת הבית לפתוח מעינות לנפשות מתבוננות, ואחריה... מאמרי מזימה... ואחריהן רדפתי במשלי חכמה את מחברתי... נא אחי! השקיפו על מחברתי אשר בדמע כתבתי... דברתי... יהודה איש לבית לוי אורוויץ אסי' דק"ק ווילנא... המחבר עמודי בית יהודה: נדפס פה ק"ק פאריצק במשב"ח חדש... ע"י מדפיסים... שלמה והנגיד... אלימלך וחתן [שלמה]... מוה' אברהם ובהשקפת המגיה אור המדקדק בחסידות מוהרר שמשון מחאליוב... בשנת יראת יי ראשית דעת חכמה ומוסר וגו' לפ"ק [תקמ"ז]. [32] דף. 4° 14:19 ס"מ. (אותיות מרובעות ורש"י).

בדף [16] מזכיר המחבר את שמות הרבנים שהסכימו על ספרו והם: מאיר חונה בק"ק אוסטרעא ומצ"פ בגליל לבוב והמדינות; זאב וואלף חונה בק"ק דובנא רבתי; נפתלי הכהן יכונה הירץ מגלוגא חונה בק"ק שדה לבן ור"מ בקלויז דק"ק אוסטרעא; יהודה ליבש אוירבך עובר העיר פה ק"ק קלאוואן; צבי הרש ב"ר זלמן חונה פה ק"ק לוקאטש; שניאור פייבוש ב"ר ישראל הלוי החונה בק"ק פאריצק; יוסף מבית קצנאליפוגין חונה בק"ק בריסק דליטא; שמואל חונה פה ק"ק ווילנא; אהרן ב"ר יוסף אהרן הלוי הורוויץ חונה בק"ק הויזן פיט ומדינת קור לאנד; ארי' ליב החונה בק"ק אניקסט ומצ"פ בגליל וויזון; צבי הירש החונה בק"ק שקוד ואגפיה; יחזקאל החונה בק"ק טעלו וגלילות זמוט.

תקמ"ח

5 זה ספר מרגליות התורה... בו מלוקטים... מרגלאין דאורייתא וצורפיהן המרומזין בראשי תיבין או בסופי תיבין בכל פסוק ופסוק ונתבאר בו אצל כל פסוק דברי רז"ל בתורה שבע"פ... או מן הזוהר ותקוני זוהר או כתבי האר"י ז"ל... [מאת ר' צבי הירש במו' שמואל זנוויל סג"ל מק"ק סעמייאטיטש]. נדפס פה ק"ק פאריצק... תחת ממשלת אדונינו... שטעשנסקי טשאצקי... בדפוס הנעשה ברשיון אדונינו המלך ירמיה השייך להמשתתפים היה... שלמה במו' אברהם ז"ל מלויצק... אלימלך במוהר"ר יעקב ז"ל מלויצק, ומוהר"ר אברהם במוהר"ר יצחק אייזיק מקארעץ, חתנו של שלמה הנ"ל, בשנת מרחשון משחר לך טל ילדותך לפ"ק [תקמ"ח]. 137 דף. 4° 15:19 ס"מ. (אותיות רש"י).

בראש הספר נדפסו הסכמות אלו: הסכמת ר' אליעזר אב"ד חוראדני, תקמ"ז; הסכמת ר' יהודה ליב אב"ד טשעכנאפצי, מיום י"ב כסלו תקמ"ז; הסכמת ר' שמשון ב"ר מרדכי מק"ק סלאנימץ שהיה אב"ד בק"ק קריסלאווי, מיום כ' כסלו תקמ"ז; הסכמת ר' זאב וואלף אב"ד דובנא, מיום כ"ב אלול תקמ"ז; הסכמת ר' אברהם אריה אב"ד לוצקא, מיום ד' תשרי תקמ"ח; הסכמת ר' אהרן יואל במו' דוד אב"ד לובעווא, מיום טו"ב מנחם תקמ"ז; הסכמת ר' שמואל אהרן ב"ר חיים צאנזר מבראד, אב"ד דק"ק מאצוב, מיום כ"ג מנחם אב תקמ"ז; הסכמת ר' מנחם מענדיל ב"ר אפרים זלמן, מ"מ דק"ק בראד, בלי תאריך. הקולופון: „על ידי המסדר האותיות... מאטיל ב... זאב וואלף זצ"ל, ועל ידי העוסק במכבש הדפוס... צבי וואלף זצ"ל, ועל ידי הפועל... המסדר אותיות הבחור שמשון בהמנוח... יצחק זצ"ל." אצורת השות

תק"ן

6 ספר דמשק אליעזר שחיבר הדרשן... אליעזר במו' זאב מגיד מישרים בק"ק ראדזין במדינת פולין הסמוך לגליל לובלין בעל המחבר ספר כלילות יופי וספר אמרי שפר... [דרושים]. נדפס פה ק"ק פאריצק... בדפוס השייך לששה המשתתפים ושלשה מהם היה... חנוך העניין הלוי חתן הרב... ישראל הלוי אב"ד דק"ד לאשטשוב, והשניה האשה... חיה אלמנת מוהר"ר אלימלך ז"ל, והשלישי הכי נכבד... מרדכי בהנגיד... פינחס יחיאל גרו מקהלתנו יצ"ו: לסדר ולפרט אתה תקום תרחם ציון לפ"ק [תק"ן]. 28 דף. 4° 18:21 ס"מ. (אותיות רש"י ועירות). מעבר לשער נדפסו הסכמות אלו: הסכמת ר' יונה בנימין זאב ב"ר טוביה, אב"ד ראדזין, מיום ל"ד למב"י

תק"ן; הסכמת ר' אהרן יואל אב"ד לובמלא, מיום מ"א למב"י תק"ן; הסכמת ר' יוסף נחמן ב"ר מאיר, אב"ד פולנאה, מיום מ"ג למב"י תק"ן; הסכמת ר' ישראל הלוי שהיה אב"ד לאשטשוב חונה פה ק"ק פאריצק, מיום א' סיון תק"ן.

הקולופון: „על ידי הפועל... המסדר אותיות... אהרן מרדכי ב"ר אליהו מנחם יצ"ו מק"ק זאלקווא ול"ע עוסק בדפוס פה ק"ק פאריצק, ועל ידי הפועל... המסדר אותיות... דוב בער ב... אריה חיים ז"ל מק"ק פאריצק; ועל ידי הפועל... המסדר אותיות... החתן... שמשון בהמנוח יצחק... מק"ק לבוב ול"ע עוסק פה ק"ק פאריצק, ועל ידי הפועל... הדרוקר צבי הירש ב... יצחק כ"ץ מק"ק דוקלא ול"ע עוסק בדפוס פה ק"ק פאריצק."

7 ...ספר לב טוב [בעברי טייטש לר' יצחק ב"ר אליקום מפולנא] איר אלי מאנן אונ' פרויאן... נדפס פה ק"ק פאריצק תחת ממשלת אדונינו... שטשענסני טשאצקי... בדפוס השייך לששה המשותפים ואחת מהם האשה החשובה הגבירה מרת חיה אלמנת ר' אלימלך ז"ל, לפרט קנו הספר לב טוב לפ"ק [תק"ן]. [36] דף: 4°. 18:23 ס"מ. (אותיות צו"ר).

הקולופון: „על ידי הפועל... הזעזיר... אהרן מרדכי בן... אליהו מנחם... מק"ק זאלקווא ול"ע עוסק בק"ק פאריצק, ועל ידי הפועל... הדרוקר צבי הירש במהור"ר יצחק כ"ץ מק"ק דוקלא ול"ע עוסק בק"ק פאריצק בדפוס חדש."

8 ...ספר עץ חיים דאש איז דאש קעסטליכע ספר קיצור שני לוחות הברית [לר' יחיאל מיכל ב"ר אברהם עפשטיין] אויף טייטש גישטעלט... נדפס בדפוס דפה ק"ק פאריצק תחת ממשלת אדונינו... שטשענסני טשאצקי... בדפוס השייך לששה המשותפים ואחת מהם האשה החשובה הגבירה מרת חיה אלמנת ר' אלימלך זצ"ל, בשנת ופריו ימתק לחד הקורא בו לפ"ק [תק"ן]. [56] דף: 4°. 17:20 ס"מ. (אותיות צו"ר).
שמות הפועלים לא נזכרו.

9 ספר רפואות הנקרא עזר ישראל במדינת פולין: אויף פוליש טייטש גשריבן אשר חיבר ה"ה הרב המופלג מומחה לרבים מוהר"ר משה הנקרא מארקווי דאקטער אונער איז גיווען פון מלך אונד פון דר קאמיטייע סקארב קארוני דאקטור: אונד וויל מוכה זיין דעם עולם מיט זיין ספר כדי איטלעכער זאל זיך אליין קענן העלפין ווא קיין גילערנטער דאקטור איז פאר האנדין: אונד ווער זיין הנהגה וועט האלטן קען גאר פאר שפארין קראנק צו ווערין: דאס ספר קאסט פיר גילדין פוליש מיט פופצעהן גראשין: נדפס פה בק"ק פאריצק תחת ממשלת אדונינו... שטשענסני טשאצקי... בדפוס השייך לששה המשותפים המחזיקי הדפוס דפה ק"ק פאריצק, רפאות תהי לשרך לפ"ק [תק"ן]. 139, 14 דף. 8°. 11:18 ס"מ. (אותיות צו"ר).

שלושת הדפים שבראש כוללים: שער; הסכמת ר' מרדכי אב"ד טורסק, מיום ט' מרחשוון תק"ן; הסכמת ר' צבי הירש ב"ר שלמה זלמן אב"ד לאקאטש, מיום כ"ג כסלו תק"ן; הסכמת ר' יעקב כהנא אב"ד קאווא, בלי תאריך; הסכמת ר' שניאור פייבוש ב"ר ישראל הלוי אב"ד פאריצק, מיום י' בטבת תק"ן; הסכמת ר' יוסף ישראל הלוי אב"ד אוסטילוג, בלי תאריך; הסכמת ר' שמואל ב"ר חיים צאנזער, אב"ד מאציוב, מיום כ"ג מרחשוון תק"ן; הקדשה וזו לשונה:

„ועלי לשבח לאדון ולכבוד שמו יקר אתן למיחאל באבראָוּס קי שאטבעליאן קראליווסקי, שהויל מעות מכיסו לסייעני לדבר מצוה זו, והנותן תשועה למלכים, הוא יכרך אותו וישלם שכרן וישלח ברכה והצלחה במעשי ידיו ויראה נחמות בבניו ובני בניו עד עולם אמן."

14 הדפים האחרונים כוללים: הנהגות הרפואות.

בסוף דף קל"ט נדפס קולופון: „על ידי הפועל... המסדר אותיות הבחור... שמשון בהמנוח יצחק

זצוק"ל מק"ק לבוב הבירה ולע"ע עוסק בדפוס דק"ק פאריצק; על ידי הפועל... הפרעסין ציהר... מאיר בן... אברהם מק"ק קריטנאפלא ולע"ע עוסק בק"ק פאריצק.

תקנ"ד

10 סדר סליחות עם פירוש בלשון אשכנז כמנהג מדינות פולין קטן ופולין גדול ורייסין ונוסף סליחות עשרים בסיון ושובבי"ם ת"ת... נדפס פה ק"ק פאריצק באותיות אמ שטרדם תחת ממשלת אדונינו... טאדאש טשאצקי... בשנת ויאמר ה' סלחת' כדבריך לפ"ק [תקנ"ד]. [1], 47 דף. 2° 22:34 ס"מ. (אותיות מרובעות מגוקדות ואותיות צר"ד). בשער לא נזכרו שמות המדפיסים, ובסוף לא נזכרו שמות הפועלים.

11 שערי ציון לר' נתן נטע הנובר. פאריצק תקנ"ד. (פריעדבערג, בית עקד ספרים, בערכו).

תקנ"ט

12 גלא רזיא לר' שמואל זנוויל בער ב"ר מנחם, סודות על תקיעת שופר הגדה של פסח והושענא רבה. פאריצק, בדפוס חנינא בן פתחיה יהודה תקנ"ט. (עפ"י ג. שלום, קונטרס עלו לשלום, ירושלים תרצ"ז, מס' 12 בחלק העברי; פריעדבערג, תולדות הדפוס העברי בפולניא, אנטוורפן תרצ"ב, עמ' 72).

13 יין לבנון לר' שמואל מרגליות, על אסור יין נסך על פי הקבלה. פאריצק, בדפוס חנינא בן פתחיה יהודה תקנ"ט. (פריעדבערג, בית עקד ספרים, בערכו; הנ"ל, תולדות הדפוס העברי בפולניא, עמ' 72; ג. שלום, קונטרס עלו לשלום, ירושלים תרצ"ז, מס' 27 בחלק העברי).

תקס"ד

14 אגרת הטיול לר' חיים בן בצלאל, פאריצק תקס"ד. (פריעדבערג, תולדות הדפוס העברי בפולניא, אנטוורפן תרצ"ב, עמ' 72).

15 ספר אור עולם [למי?]. פאריצק תקס"ד. (פריעדבערג, תולדות הדפוס העברי בפולניא, אנטוורפן תרצ"ב, עמ' 72). מסופקני מאד במציאותו של ספר זה, ואולי נשתרבה כאן טעות מספר "אור הישר" לר"מ פאפרש, שנדפס שם תקס"ה. (עיין להלן מס' 19).

16 מדרש אגדת בראשית. פאריצק תקס"ד. (פריעדבערג, תולדות הדפוס העברי בפולניא, אנטוורפן תרצ"ב, עמ' 72). מסופקני במציאותו של ספר זה, כי "מדרש אגדת בראשית" נדפס בשנה ההיא בזאלקווא, וחזר ונדפס אח"כ בעולם שם מקום הדפוס (בלבוב?) מתוך העתקת השער ואף הפרט של מהדורת זאלקווא. האמנם נדפס באותה שנה גם בפאריצק?

תקס"ה

17 סליחות כמנהג פולין קטן ופולין גדול ורייסין ואשכנז... פאריצק תקס"ה בדפוס הרב... ר' מרדכי מארדוש במוהר"ר הלל זצוקלה"ה מזאלקווא אב"ד דפה ק"ק פאריצק. (י. ריבקינד, קרית ספר, שנה י"א, עמ' 394). כפועלים במכבש הדפוס שעסקו בספר זה נזכרים צבי ב"ר יצחק כ"ץ מק"ק דוקלא ועזריאל זעליג ב"ר משה מק"ק פאריצק.

תקס"ו

18 סדר מחזור מכל השנה עם פירוש חלק ראשון (ושני) כמנהג פולין פיהם ומעלהין וליטה ורייסין... תחת ממשלת אדונינו הקיסר... אלעכסנדר פאולאוויטש... בעיר האדון הגראף... טאדעש טשאצקי... בדפוס... אליעזר ליפמן במוהר"ר שלמה זצ"ל. נדפס בפאריז לק פארט חיים ושלום יהיה לנו לפ"ק [תקס"ו]. [150]; [140] דף. 4° 19:22 ס"מ. (אותיות מרובעות מנוקדות ואותיות רש"י).

שער וליד הקולופון של כל כרך: ציור עציץ שממנו יוצא עץ ועליו צפור.

בסוף כל כרך נדפס קולופון זה: "על ידי הפועל המסדר אותיות... מרדכי שמואל במוהר"ר יצחק אייזק מק"ק לבוב הבירה ולע"ע קבע דירתו בק"ק פאריז יע"א, על ידי הפועל המציק והמחוקק והמסדר אותיות... יצחק במוהר"ר יהושע העשיל זצ"ל מק"ק פאריז".

תקס"ז

19 ספר אור הישר... אשר חיבר... המקובל מוהר"ר מאיר פאפרש זצ"ל... תחת ממשלת אדונינו הקיסר... אלעכסנדר פאולאוויטש... בעיר האדון הגראף... טאדעש טשאצקי... נדפס בפאריז לק פארט חיים ושלום יהיה לנו לפ"ק [תקס"ז]. [150]; [140] דף. 4° 10:18 ס"מ. (אותיות רש"י).

בטופס שבידי חסר הסוף, ואינו יודע אם נזכרו בו שמות הפועלים. על השער ציור עציץ-פרחים.

20 ספר תיקוני הזהר... מוגה ומדוקדק אות באות כתיבני זהר דפוס קושטאנדינא... גם הוספנו בו מעלה יתירה שהצגנו מראה מקומות לספר כסא מלך... נדפס פה ק"ק פאריז לק פארט חיים ושלום יהיה לנו לפ"ק [תקס"ז]. [150]; [140] דף. 4° 10:18 ס"מ. (אותיות רש"י).

בדפוס... שלמה בן... חנינא יצ"א. לפרט והמשכילים יזהירו כוהר הרקיע דא רבי שמעון בן יוחאי לפ"ק [תקס"ח]. 112 דף. 4° 18:22 ס"מ. (אותיות רש"י).

בדף האחרון נדפסו דברי המניה חיים נחום ב"ר יהודה ליבוש זלה"ה. "מק"ק טאמשוב המתגורר עתה בק"ק פאריז, ודברי מסדר האותיות "מרדכי שמואל במוהר"ר יצחק אייזק זלה"ה מלובטשוב, חתן... המנוח מוהר"ר יצחק זצ"ל דינא דפה ק"ק פאריז".

תקס"ח

21 קינות כמנהג כל המדינות עם פירוש לשון אשכנז דיזי קינות מיט טייטש זענן שון פיל מאל גדרוקט גווארן נייארט מיט קלייני אותיות דש קיין פשוטי מאן און קיין אלטר מאן האבן דרינגן גישט גקאנט לייאנן בכן האבן מיר איצונד גשטעלט און גרוש און און וויש פאפיר גם די (איכה וקינות) און וועלטש דער ווארטן עש זאל קענן לייאנן דער פשוטי מענטש און די אלטי לייט אלי גלייך. תחת ממשלת אדונינו הקיסר... אלכסנדר פאולאוויטש... בעיר האדון הגראף... טאדעש טשאצקי... בשנת תקס"ח לפ"ק. נדפס בפאריז לק פארט חיים ושלום יהיה לנו לפ"ק [תקס"ח]. [150]; [140] דף. 4° 12:18 ס"מ. (אותיות מרובעות מנוקדות ואותיות צור"ר). בסוף הספר ציור עציץ-פרחים.

תק"ע

22 לוח משנת תקע"א לפ"ק כמנהג פולין ליטא ורייסין וזאמיט עם כל החגאות מפולין ורייסין וימי חדשיה אורח היום והלילה כפי זמן התקופה: קור וחום קיץ וחורף ועתים הנשתני עפ"י מערכת הכוכבים כ"א במקומו וזמנו: שנות הקסרים והמלכים ממדינת אראפי ואזיא סכום העיירות והמדינות אשר להקיסר שלנו... כל הירידים ובפרט הירידה הגדולה שבליפציג ומברדיטש ומברעסלי מעט סגולות ורפואות... נדפס בפאריז לק פארט חיים ושלום יהיה לנו לפ"ק [תק"ע]. [11] דף. 4° 9:14 ס"מ. (אותיות רש"י).

23 ספר חדושי הלכות על מסכת ביצה. כתובות. גיטין. בבא מציעא. חולין חברים... כמוהר"ר מאיר שיף בן... מוהר"ר יוקב שיף... הספר הלז... נדפס כמה פעמים ולא ניתן ליהנות מאורו... עד שקמתי אני וחד דעמי לפתוח פתחי חדריו... ע"י הגהותי אשר הגהתי אני... מרדכי מאירוש בהרבני... הלל זל"ה מילדי ק"ק זאלקווא האב"ד פה ק"ק פאריצק. תחת ממשלת אדונינו הקיסר... אלעכסנדר פאולאוויטש... בעיר האדון הגראף... טאדעש טשאצקי... בדפוס... האברך... שלמה בן... הגביר חנינא יצ"ו. ותשלם המלאכה יום שהוכפל בו כי טוב יו"ד לחודש סיון לפרט החכמה תחיה לבעליה לפ"ק [תק"ע]. [3]. 59, 94 דף; חלק שני מספר חדושי הלכות על מסכת שבת. מגילת. בבא קמא. בבא בתרא. סנהדרין. זבחים. ועוד. גוסף בו איזה דרושים [וכו' כמו בחלק ראשון]... נדפס בפאריצק... בדפוס... הטפסר הגביר... חנינא כמוהר"ר פתחי יהודה יצ"ו לפרט נר לרגלי דבריו ואור לנתיבתי לפ"ק השתים, במילואן יביעו: והשלש הראשונות ישמיעו; והאחרון למספר אותיותיו יגיעו: [תק"ע]. [1]. 23, 24 דף. 23: 38 ס"מ. (אותיות רש"י).

שלשת הדפים שבראש כוללים: שער; הסכמות שניתנו למבאר ר' מרדכי מאירוש ע"י רבנים אלה: אצורת התורה ללב אצורת השו"ת יוסף קצנאלפוגין אב"ד בריסק דליטא. מחותנו של המבאר, מיום ז' תשרי תק"ע; ר' לוי יצחק מבאריטשוב, מיום כ"ב אייר תקס"ט; ר' שלמה ב"ר אברהם מינץ אב"ד קאברין, מיום ח"י סיון תקס"ט; ר' יהודה ליב אוירבך אב"ד ווישנאוויץ, מיום ר"ח סיון תקס"ח; ר' אברהם אריה אב"ד לויצק, מיום ר"ח אייר תקס"ט; ר' מרדכי יפה מבראד אב"ד הארחוב, מיום י"ט אדר תקס"ט; ר' מאיר ב"ר צבי הירש אב"ד בראד, מיום ח' אדר תקס"ט; ר' יעקב אורנשטיין אב"ד לבוב, מיום י"א תמוז תקס"ח; ר' ישראל ב"ר שבתי מ"מ דק"ק קאזניץ, בלי תאריך; ר' יוסף יוסא שטערין סג"ל מזאלקווי, מיום ה' כסליו תק"ע; ר' משלם הכהן צוק מ"מ ומ"צ לבוב, מיום ר"ח מנחם תקס"ח; ר' אברהם חיים ב"ר גדליה אב"ד זלאטשוב, בלי תאריך. אחרי ההסכמות נדפסו: הודעת מסדר האותיות שמשון בהמנוח יצחק מלבוז, שהשמיט מההסכמות את התארים שניתנו למבאר, עפ"י דרישה המבאר; הקדמת נכד המחבר; הקדמת המבאר, הכוללת גם ענינים אוטוביוגרפיים, ובסופה הוא מביע ברכתו למחותנו ר' חנינא, אשר הויל זהב מכיסו על כל צרכי הדפוס... ונדפס בבית הדפוס אשר לו... בסוף הספר הודעת המבאר על שריפה שנפלה בפאריצק בחדש אייר תקס"ח ובה נשרף כל אשר לו, ורק חיבורו זה ניצל.

תקע"ה

24 ספר אור המאיר [על התורה בדרך החסידות] שחיבר הרב החסיד... מוהר"ר זאב וואלף מק"ק ווטאמיר... תחת ממשלת אדונינו הקיסר... אלעכסנדר פאולאוויטש... נדפס פה ק"ק פאריצק בעיר האדון הגראף... טאדעאש טשאצקי... בדפוס... שלמה בן... חנינא זצ"ל, לסדר ולפרט זה השער ליי' צדיקים יבואו בו למב"י לפ"ק [תקע"ה]. [1]. 147, 48 דף. 40. 19: 24 ס"מ. (אותיות רש"י).

הדף שבראש כולל שער ושתי הסכמות: הסכמת ר' מרדכי ב"ר פנחס אב"ד קארעץ, מיום ערב שבת קודש פרשת מצורע תקע"ה; ר' ישראל דוב בער בהרב המגיד דוב הלוי מסטעפין, ניתנה בעיר ראונע ביום ח' אלול תקע"ה.

25 ספר הזוהר הקדוש על התורה... והדפסוהו מתוך דפוסי קאפוסט [שנדפסו בשנות תקס"ט—תק"ע]... עוד הוגה בהגה"ה מדויקת מאד... ונדפס על התמונה אשר נדפס כבר על מתכונתו בפרנקפורט דאדר בשנת והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע לפ"ק [תע"ו] יצא הדבר לאור ע"י הרבני הנגיד מוהר"ר אברהם יצחק מק"ק זאלקווא. [פאריצק, בדפוס שלמה בן... חנינא זצ"ל, תקע"ה]. חלק ראשון ספר בראשית [לא ראיתיו]; חלק שני ספר שמות. 260 דף; חלק שלישי ספר ויקרא [— דברים]. 310 דף. 8. 12: 19 ס"מ. (אותיות רש"י).

יש גם טפסים שבהם נדפס בשער בפירוש שם מקום הדפוס, שם המדפיס ושנת הדפוס. (עיין י. ריבקינד, קרית ספר, שנה י"א, עמ' 395).

26 קיצור של"ה עם מהדורא בתרא העתק הנהגות טובות וישרות... אשר איזן ותיקן וליקט... כמזהר"ר יחיאל מיכל בן הר"ר אברהם סג"ל עפ"ש טיין אשכנזי: ועתה נדפס מחדש... בפאריז על ידי המדפיס... שמואל בהרב... צבי הירש זצלה"ה תחת ממשלת אדונינו... הקיסר... אלעכסנדר פאולאוויטש... לסדר ולפרט התקע"ה לפ"ק. 89 דף. 4° 19:22 ס"מ (אותיות מרובעות ואותיות רש"י).

תקע"ו

27 ספר מחצית השקל שחיבר... כמזהר"ר שמואל הלוי קעלין זצלה"ה בן... כמזהר"ר נטע הלוי... מאיר ומפענח רוי דברי המגן אברהם... הובא לדפוס על ידי... שמואל בורשטין בהרב... צבי הירש זצלה"ה בבית ובדפוס הנעזב מאת חותנו המנוח... חנינא זצ"ל בשנת ויגדל שמואל הקטן וה' הי' עמו בעזרתו לפ"ק [תקע"ו]. 151 דף. 2° 23:35 ס"מ. (אותיות רש"י). מעבר לשער נדפסו הסכמות שניתנו למדפיס להדפסת הוצאה זו, ואלו הן: הסכמת ר' אריה ליב מביית קצנאלנפוגין אב"ד בריסק, מיום כ"ב אלול תקע"א ^{אוצרות התורה} ~~הוצאת התורה~~ חיים מרדכי מרגליות אב"ד דובנא וברעסטיטשקע, מיום ט"ו שבט תקע"ו; הסכמת ר' מרדכי מאדווש ב"ר הלל אב"ד פאריז, בלי תאריך; הסכמת ר' מרדכי ב"ר פנחס אב"ד קארעץ, מיום ד' ניסן תקע"ו.

28 ספר מסילת ישרים כולל כל עניני מוסר ויראת ה' חברו... כמזהר"ר משה חיים לוצאטו זלה"ה: ומחמת רוב תועלתו וחיבתו אינו בנמצא הדפסו... בכרך קטן למען ישא כל איש בחיקו... נדפס פה ק"ק פאריז... תחת ממשלת אדונינו הקיסר... אלעכסנדר [פ] פאולאוויטש... בשנת וישרים י' עלונו לפ"ק [תקע"ו]. בדפוס... שלמה... בהרבני... חנינא זצלה"ה. 34 דף. 8° 12:19 ס"מ. (אותיות רש"י).

29 ספר תיקוני הזהר... כתיקוני זהר דפוס קושטנדינא... גם הוספנו בו מעלה יתירה שהצגנו מראה מקומות לספר כסא מלך... נדפס פה ק"ק פאריז... בדפוס... שלמה בן... חנינא זצ"ל, לפרט והמשכילים יזהירו כוזהר הרקיע דא רבי שמעון בן יוחאי לפ"ק [תקע"ו]. 110 דף. 4° 17:21 ס"מ. (אותיות רש"י).

תקע"ז

30 מגלת אסתר... גם הצגנו הברכות שלפני המגילה ושלפני המגילה וגם מה שקורין בפורים... וכעת הוספנו בו הפטרת של אסתר תענית ויוצרות של פורים ועל הנסים. פאריז ק. דפוס... שלמה בן... חנינא זצ"ל תקע"ז. 20 דף. 8°.

31 ספר סידורו של שבת חלק ראשון [ושני] שחיבר [על דרך החסידות]... המנוח מזהר"ר חיים [בן שלמה] זצוקלה"ה שהיה אב"ד דק"ק מאהלו ובקהלות... באטשאן וקעשנוב וטשערנוויץ וגליל באקווינא ולבסוף ימיו נסע לארץ הקדושה... תחת ממשלת אדוני הקיסר... אלעכסנדר פאולאוויץ... ברשיון הצנזור דאקדעמא מוילנא. נדפס פה ק"ק פאריז יע"א בדפוס... שלמה בהמנוח... חנינא זצ"ל לסדר ולפרט לולא האמנתי לראות בטוב ה' בארץ החיים לפ"ק [תקע"ז]. [4] 70:46 [1] דף. 4° 18:22 ס"מ. (אותיות רש"י). לחלק שני שער מיוחד. — השוה להלן מס' 35.

32 ספר החסידים... חברו... רבינו יהודה החסיד... עם הפירוש... תחת ממשלת אדונינו הקיסר... אלכסנדר פאולאוויטש... ברשיון הצנזור דאקדעמא מוילנא. נדפס פה ק"ק פאריז ק.

בדפוס... שלמה בהמנוח... חנינא בשנת יעלזו חסידים בכבוד ירננו על משכבותם לפ"ק [תקע"ז].
4. 133 דף. 4° 18:23 ס"מ. (אותיות מרובעות ורש"י).

בסוף דף ד' (לפני התחלת גוף הספר) נדפסו דברי המגיה מאיר בהמנוח אברהם שמשון.

33 ספר שני לוחות הברית... [מאת] מהר"ר ישעיה במהר"ר אברהם הלוי
זצ"ל ממשפחת הורוויץ... ברשיון הצענזור דאקדעמא מוילנא. בדפוס האשה הצנועה הגבירה
מרת ביילא אלמנת... חנינא זצלה"ה, במצות ובהוצאות בניה... שלמה ואחיו... הבכור... מנחם
מענדל לייב נ"י. בפאריצק, לסדר ולפרט והמכתב מכתב אלהים הוא חרות על הלוחות
לפ"ק [תקע"ז]. תחת ממשלת אדוני הקיסר... אלעכסנדר פאולאוויטש... [2], 288, 64 דף. 2°.
33: 21 ס"מ. (אותיות מרובעות).

בראשי התושים בסוף הספר חתום שם המגיה מאיר בן אברהם שמשון ז"ל.

הקולופון: "על ידי הזעזע... שמשון בהמנוח יצחק זלה"ה מלכוב הבירה ולע"ע קבע דירתו בק"ק
פאריצק, ועל ידי הזעזע... מרדכי שמואל בהמנוח יצחק אייזק זלה"ה מלכוב הבירה ולע"ע קבע דירתו בק"ק
פאריצק, על ידי הפועל הזעזע... שמואל בן... משולם פייוויל מק"ק פאריצק יצ"ה, על ידי הפועל... במכבש
הדפוס... צבי הירש כ"ץ בן... משה כ"ץ קדוש זלה"ה מק"ק צאנז וטוהמארה על ידי הפועל... במכבש הדפוס...
מרדכי בן... צבי הירש מק"ק טארנאפאל, על ידי הפועל במכבש הדפוס... צבי הירש בן... אליעזר מק"ק
פאריצק יצ"ה, ועל ידי הפועל במכבש הדפוס... אשר יעקב בהמנוח... זאב וואלף מק"ק פאריצק יצ"ה, ואחרון
אחרון חביב ה"ה המציק אותיות והמחוקק... יצחק בהמנוח... יהושע העשיל זצ"ל מק"ק פאריצק, ועל ידי
הבחור... העוסק במכבש הדפוס... מתתיה בן אהרן מק"ק בריסק דליטא ולע"ע עוסק בק"ק פאריצק, ועל
ידי הבחור... העוסק במכבש הדפוס... צבי הירש בן... משה מק"ק פאריצק."

תקע"ח

34 ספר לקוטי שושנים... בו ימצאו תוכחת ומוסרים... בתוך ההספד אשר נאמרו על
גאוני עולם... ה"ה... מו' מרדכי מארדוש בהרב מ' הילל האב"ד דק' פאריצק...
מו' ישראל בהגאון מו' שניאור פייבוש הלוי האב"ד דק"ק לאשטשוב ושאד
גאוני עולם... ונוסף עליו חלק שני נקרא בשם נטיעות שושנים מיוסד על דרושי...
חברו... מו' יצחק בהמנוח... מו' יעקב מייזלוש מ"מ ודובר צדק בק"ק קרעמניץ... בשנת
שלום רב לאוהבי תורתך [תקע"ח]. [נדפס בפאריצק בדפוס שלמה בן חנינא ז"ל]. [4].
78 דף. 8° 10:16 ס"מ. (אותיות רש"י).

ארבעת הדפים שבראש כוללים: שער; הודעות המחבר מיום י"ז סיון תקע"ח; הסכמת ר' מרדכי יפה
מבראד אב"ד הארזוב, מיום כ"א אייר תקע"ח; הסכמת ר' שלום צבי הירש רוקח אב"ד קרעמניץ, מיום ל"ג
בעומר תקע"ח; הסכמת ר' משה בערין בלום אב"ד ווישנאוויץ, מיום כ"ו בעומר תקע"ח; הקדמת המחבר.
המחבר מספר בהקדמתו שנסע לפאריצק ביום ט"ו כסלו תקע"ח כדי להספיד את ר' מרדכי מארדוש ושם
"באו אלי אנשים אפרתים... ובקשו מאתי ליתן להם זה ההספד... והם יביאו אותו תחת מכבש הדפוס,
פתוני ואפת...".

לחלק השני שער מיוחד: ספר נטיעות שושנים חלק שני בו ימצאו דרושים... בשנת כי ביצחק
יקרא לך זרע אמת [תקע"ח].

מסביב לשני השערים מסגרת של קשוט עלים ופרחים המיוחדת לדפוס פאריצק, והיא נמצאת גם בשער
תיקוני הזוהר תקע"ו.

טעם העלמת שם הדפוס והמדפיס הוא אולי העדר רשיון הצנזורה מהאקדמיה בוילנא.

35 ספר סידורו של שבת חלק ראשון [ושני] שחיבר [על דרך החסידות]... המנוח
מוהר"ר חיים [בן ר' שלמה] זצוקלה"ה שהיה אב"ד דק"ק מאהלוב... תחת ממשלת אדונינו

הקיסר... אלעכסנדר פאולאוויטש... ברשיון הצענזור דאקדעמא מוילנא... נדפס פה ק"ק פאריז י"ע בדפוס... שלמה בהמנוח... חנינא זצ"ל לסדר ולפרט לולא האמנתי לראות בטוב ה' בארץ החיים לפ"ק [תקע"ח]. [3], 66; 5—46 דף. 4° 19:16 ס"מ. (אותיות מרובעות). עם שער מיוחד לחלק שני. השוה לעיל מס' 31.

בסוף הספר נדפסה התנצלות המגיה ר' מאיר בהמנוח אברהם שמשון. הקולופון: «אלה דברי המתעסקים... הוציר... מרדכי שמואל בהמנוח מו' יצחק אייזק זללה"ה מק"ק פאריז, ובמכבש הדפוס האומן... מרדכי במוהר"ר צבי הירש מק"ק טארניפאל ולע"ע בק"ק פאריז».

36 ספר קרניים [קבלה] אשר חברו... מוהר"ר אהרן בעל מחבר ספר אגרת הטעמים, ובהיות שהספר... הוא מאמר סתום... העיר ה' את רוח... מוה' שמשון מאוסטרפאלי ועיטר הספר הזה... עם פירושו דן ידיו. נדפס פה ק"ק פאריז... תחת ממשלת אדונינו הקיסר... אלעכסנדר פאולאוויטש... ברשיון הצענזור דאקדעמא מוילנא, בדפוס... שלמה בהמנוח... חנינא... בשנת ונגלה כאור תהיה קרנים מידו לפ"ק [תקע"ח]. [1], 43 דף. 12° 16:10 ס"מ. (אותיות רש"י).

מדף ל"ג ואילך: לקוטי שושים מכתבי ר' שמשון מאוסטרפאלי.

37 שאלות ותשובות טור האבן חברו... על קו האמת והשכל... מוהר"ר אליעזר [בן ניסן אויערבך] אב"ד דק"ק קולטשין וכעת הוא מו"צ בק"ק דובנא רבתי. ואסף השאלות שנשאלו לפניו הן בדיני ממונות והן בדיני או"ה ודיני גיטין והתורות עגונות... [פאריז, בדפוס שלמה צבי חנינא, תקע"ח]. [2], 72 דף. 2° 34:21 ס"מ. (אותיות רש"י). שני הדפים שבראש כוללים: שער; הסכמת ר' אריה ליב תאומים אב"ד בראד, מיום י"ג-טבת תקע"ח; הסכמת ר' מרדכי יפה מבראד אב"ד הארזות, בלי תאריך; הקדמת המחבר; התנצלות תלמיד המחבר המגיה נחמן צבי בן ישעיה מדובנא; סימני ראשי השאלות עם לוח הסעות; התנצלות המגיה מאיר בן המנוח אברהם שמשון.

הקולופון: «ותשלם המלאכה ביום שהוכפל בו כי טוב ז"ך שבט».

יש טפסים שבהם נדפס בסוף השער פרט העולה תקע"ח. ובסוף הקולופון נוסף: תקע"ח לפ"ק.

יש טפסים משני המינים, שבהם נוסף בסוף הספר «קונטרס אחרון» בן 3 דפים.

על השער ציור עציץ שממנו יוצא עץ ועליו צפור, ציור מיוחד לדפוס פאריז.

תקע"ט

38 בנאות דשא... דינים ומוסרים ותוכחות ואזהרות ווידוים והנהגות... חברו... שלמה אדהאן יצ"ו בן... מסעוד אדהאן ז"ל... תחת ממשלת אדונינו הקיסר... אלעכסנדר פאולאוויטש... [פאריז, בדפוס שלמה בן חנינא] לסדר ולפרט בנאות דשא ירביצני לפ"ק [תקע"ט]. 56 דף. 12° 17:10 ס"מ. (אותיות רש"י). נדפס על נייר כחלחל.

39 ספר מחצית השקל שחיבר... כמוהר"ר שמואל הלוי קעלין זצלה"ה... מאיר ומפענח רוי דברי המגן אברהם... חלק ראשון [ושני]... הוספנו בו מעלה יתירה מה שלא הי' בספר הלז הנדפס מקודם סימן תס"ז על הלכות פסח ושאר השמטות... נדפס בפאריז ברשיון הצענזור דאקדעמא מוילנא בדפוס... שלמה בן... חנינא זצ"ל, בשנת תקע"ט לפ"ק. [1], 3—151 דף; [1], 108 דף. 2° 35:21 ס"מ. (אותיות רש"י).

עם שער מיוחד לחלק שני. — קצת קונטרסים נדפסו על נייר כחלחל.

בלי זכר שנת דפוס

40 תקוני ישרים סדר הגדה והלל ותיקון ליל שבועות וגם הוספנו נביאים וכתובים ומשניות וזוהר ואידרא ותר"ג מצות וגם משנה תורה כולם באותיות גדולות עם נקודות וטעמים... תחת ממשלת אדוננו הקיסר... אלעכסנדר פאולאוויטש... פה ק"ק פאריצק ברשיון הצענזור דאקדמא מוילנא בדפוס... שלמה בן... חנינא ז"ל. [בין שנת תקע"ה לשנת תקע"ט]. 152 דף. 8°.

11:19 ס"מ. (אותיות מרובעות-מנוקדות). והשוה הערך הבא.

41 סדר הגדה של פסח והלל וספירת העומר וגם הוספנו עירוב תבשילין כולם באותיות גדולות עם נקודות... תחת ממשלת אדוננו הקיסר... אלעכסנדר פאולאוויטש... פה ק"ק פאריצק... ברשיון הצענזור דאקדמא מוילנא בדפוס... שלמה בן... חנינא ז"ל. 16 דף. 8°.

11:19 ס"מ. (אותיות מרובעות-מנוקדות). אין כאן אלא הדפסה מיוחדת מתוך "תקוני ישרים" (עיין הערך הקודם) עם שער חדש.

אוצרות התורה
אוצרות השו"ת

מפתח שמות הספרים

מחזור מכל השנה 18	אגרת הטיו"ל 14
מחצית השקל 27, 39	אור הישר 19
מים יחזקאל 2	אור המאיר 24
מסילת ישרים 28	אור עולם 15
מרגליות התורה 5	אמרי שפר 1
נטיעות שושנים 34	בנאות דשא 38
סידורו של שבת 31, 35	גלא רזיא 12
סליחות 10, 17	דמשק אליעזר 6
עזר ישראל 9	הגדה של פסח 41
עץ חיים 8	הזוהר 25
קינוח 21	חדושי הלכות מהר"ם שיף 23
קיצור של"ה 26	חיי הנפש ונצחיותה 4
ס' הקנה 3	ס' התסיונים 32
קרניים 36	טור האבן 37
רפאות 9	יין לבנון 13
שאלות ותשובות טור האבן 37	לב טוב 7
שני לוחות הברית 33	לוח משנת תקע"א 22
שערי ציון 11	לקוטי שושנים 34
תיקוני זוהר 20, 29	מגלת אסתר 30
תקוני ישרים 40	מדרש אגדת בראשית 16

מפתח שמות המחברים

יחזקאל ב"ר אליקים מסונוא 7	אדהאן, שלמה 38
לוצאטו, משה חיים 28	אהרן מקרדינא 36
מארקווי, משה 9	אויצורבאך, אליעזר בן ניסן 37
מיזליש, יחזקאל בן יעקב 34	אליעזר בן זאב 1, 6
מרגליות, שמואל 13	הורוויץ, יהודה 4
מרדכי מארדוש ב"ר הלל 23	הורוויץ, ישעיה בן אברהם 33
עפשטיין, יחיאל מיכל ב"ר אברהם 8, 26	הנוכח, נתן נטע 11
פאפרש, מאיר 19	זאב וואלף מוילטאמיר 24
צבי הירש ב"ר שמואל זנוויל סג"ל 5	חיים בן בצלאל 14
קעלין, שמואל הלוי 27, 39	חיים בן שלמה ממאהלוב 31, 35
שיף, מאיר 23	יהודה בן שמואל החסיד אצורות התורה אצורות השות
שמואל זנוויל בער ב"ר מנחם 12	יחזקאל אב"ד אה"ו 2

מפתח שמות המסכימים

ישראל אב"ד סקאהל 2	אברהם אריה אב"ד לויצק 23
ישראל ב"ר שבתי מ"מ דקאזניץ 23	אברהם אריה אב"ד לוצקא 5
ישראל הלוי אב"ד לאשטשוב 6	אברהם חיים ב"ר גדליה אב"ד זלאטשוב 23
ישראל דוב ב"ר דוב הלוי מסטעפין 24	אהרן ב"ר יוסף אהרן הלוי הורוויץ אב"ד הוין פיס 4
לוי יחזקאל מברדיטשוב 23	אהרן יואל אב"ד לובמלא 6
מאיר אב"ד אוסטרהא 4	אהרן יואל ב"ר דוד אב"ד לובעווא 5
מאיר ב"ר צבי הירש אב"ד בראד 23	אליעזר ב"ר צבי הירש אב"ד הורדנא 1, 5
מנחם מענדיל ב"ר אפרים זלמן מ"מ דק"ק בראד 5	אריה ליב אב"ד אניקסט 4
מרדכי אב"ד טוריסק 9	אריה ליב ב"ר יוסף קצנאלפוגין אב"ד בריסק דליטא 23, 27
מרדכי ב"ר יחזקאל סג"ל אב"ד טיקטין 1	אריה ליב תאומים אב"ד בראד 37
מרדכי ב"ר פנחס אב"ד קארעץ 24, 27	אשר צבי ב"ר דוד מ"מ אוסטרהא ואב"ד ברעזוב 3
מרדכי זאב אב"ד לבוב 2	זאב וואלף אב"ד דובנא 4, 5
מרדכי יפה מבראד אב"ד הארחוב 23, 34, 37	זאב וואלף אב"ד רובשוב 2
מרדכי מארדוש ב"ר הלל אב"ד פאריצק 27	חיים מרדכי מרגליות אב"ד דובנא וברעסטישקע 27
משה בערין בלום אב"ד ווישנאוויץ 34	יהודה ליב אב"ד טשעכנאפצי 5
משלם הכהן מ"מ ומ"צ בלכוב 23	יהודה ליב אווירבך אב"ד ווישנאוויץ 23
נפתלי הירץ הכהן מגלוגא אב"ד שדה לבן 4	יהודה ליבש אווירבך אב"ד קלאוואן 4
צבי הירש אב"ד שקוד 4	יונה בנימין זאב ב"ר טוביה אב"ד ראדוין 6
צבי הירש ב"ר שלמה זלמן אב"ד לאקטש 1, 2, 4, 9	יוסף קצנאלפוגין אב"ד בריסק דליטא 4
צבי הירש ב"ר שמשון מיזלש אב"ד זאלקווא 2	יוסף יוזפא שטערין סג"ל מזאלקווי 23
שלום צבי הירש רוקח אב"ד קרעמניץ 34	יוסף ישראל הלוי אב"ד אוסטילוג 9
שלמה ב"ר אברהם מינץ אב"ד קאברין 23	יוסף נחמן ב"ר מאיר אב"ד פולנאה 6
שלמה דוב ב"ר צבי הירש אב"ד גלוגא 2	יחזקאל אב"ד טעלז 4
שמואל מחילנא 4	יעקב אורנשטיין אב"ד לבוב 23
שמואל אהרן ב"ר חיים צאנז אב"ד מאצוב 5, 9	יעקב כהנא אב"ד קאוולא 9
שמשון ב"ר מרדכי אב"ד קריסלאווי 5	יחזקאל אייזיק ב"ר ישראל חריף היילפרין אב"ד טארטקוב 2
שניאור פייבוש ב"ר ישראל הלוי אב"ד פאריצק 4, 9	יחזקאל אייזיק הכהן אב"ד קארעץ 3